

Eötvös József Collegium: 2019. évi tudományos és szakmai beszámoló

Az ELTE Eötvös József Collegium 2019. évi tudományos és szakmai tevékenységét az alábbi fejezetekre bontva összegzem: I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG; II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK); III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS, KULTURÁLIS ÉS „UTÁNPÓTLÁS” RENDEZVÉNYEK; IV. SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEK: NEMZETI FELSŐOKTATÁSI ÉS KIVÁLÓSÁGI ÖSZTÖNDÍJAK, KÖTETEK; V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, „NEMZETKÖZIESÍTÉS”.¹

I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG

Szervezeti és személyi háttér

Az ELTE Eötvös József Collegium feladata, hogy a tehetséggondozás szellemében az egyetemi oktatást kiegészítse, és azt eredményesebbé tegye. Mindkét feladat színvonalas ellátásának záloga az önálló tudományos, oktatási és kutatási tevékenység, amely az EC szakmai műhelyeiben és oktatási-kutatási egységeiben összpontosul. A collegisták száma jelenleg: bentlakó [vidéki ELTE-hallgató]: 131 fő (ebből külföldön ösztöndíjjal: 5 fő; senior: 6 fő); bejáró [fővárosi ELTE-hallgató]: 130 fő (ebből ösztöndíjjal külföldön: 2 fő; senior: 12 fő). A Collegiumban a 17 szakmai műhely (Angol–Amerikai műhely, Aurélien Sauvageot francia műhely, Biológia-Kémia műhely, Bollók János klasszika-filológia műhely, Filozófia műhely, Germanisztika műhely, Informatikai műhely, Magyar műhely, Matematika-Fizika műhely, Mendöl Tibor földrajz, föld- és környezettudományi műhely, Olasz műhely, Vekérdi József orientalisztika műhely, Skandinavisztika műhely, Spanyol filológiai műhely, Szlavisztika műhely, Társadalomtudományi műhely, Történész műhely) valamint a Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár mellett két oktatási-kutatási egység: a Byzantium Központ és a Cathedra Magistrorum; két egyesület: Magyar Bizantinológiai Társaság és Történelemoktatók Szakmai Egyesülete; négy támogató egyesület: Német-, Francia- és Latintanárok tanári egyesületei és a Gellérthegyvédő Egyesület; valamint az Eötvös Collegiumért Alapítvány erősítette a szakkollégiumi munkát. Négy egység vezetője vagy tudományos munkatársa (összesen 4 fő főálláson) volt a Collegium szakmai feladatokat ellátó munkatársa. A többi szervezeti egység és műhely vezetője és óraadója 2019. második félévében többnyire szerény (többletfeladat, megbízási díj, hallgatói munkaszerződés) javadalmazással látta el feladatát.

EC-szakkollégiumi kurzusok

A természettudományi kurzusokat a karok (TTK és IK) néhány kivételtől eltekintve befogadták. Az intézetvezetői jóváhagyással a tanszékeken meghirdetett kurzusok „/EC” megjelölést kaptak. A humántudományokat képviselő (BTK és TáTK) – karoktól és tanszékektől be nem fogadott, a klasszikus értelemben vett kiegészítő – kurzusokat a BTK támogatásával a NEPTUN rendszerben a Collegium titkárságvezetője hirdette meg.

2018/2019. tavaszi félév: EC-ben meghirdetett kurzusok száma: 92; tanszékeken meghirdetett („/EC” megjelölésű) kurzusok száma: 15. Az EC-ben meghirdetett kurzusok (92) megoszlása: EC főállású oktatóval: 30; külső, megbízott előadó-oktatóval: 62. (Nyelvkurzusok száma: 40).

2019/2020. őszi félév: EC-ben meghirdetett kurzusok száma: 72; tanszékeken meghirdetett („/EC” megjelölésű) kurzusok száma: 11. Az EC-ben meghirdetett kurzusok (73) megoszlása: EC főállású oktatóval: 15; külső, megbízott előadó-oktatóval: 58. (Nyelvkurzusok száma: 24.)

Összesen 165 EC-ben meghirdetett szakkollégiumi kurzus (+ 26 tanszéki „/EC” kurzus).

¹ A 2009. július 1. – 2019. december 31. közötti eredmények részletes felsorolása és összesítése itt található: <https://eotvos.elte.hu/szakmai-munka/eredmenyek>

II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (KÜLSŐ, NEM EGYETEMI PÁLYÁZATOK)

A Collegium (és az Eötvös Collegiumért Alapítvány) – mint önálló kutatóhely – pályázatai a szakmai-tudományos tevékenység fontos, kiegészítő háttérét jelentik. 2019-ben is lezártunk, továbbvittünk, és megkezdtünk pályázatokat.

A 2019. évi 16 pályázat értéke (az évi esedékes résszel számolva) mintegy 29.7 millió Ft.

Lezárt pályázatok, támogatások: (1) A hazai és határon túli magyar nyelvű szakkollégiumok támogatása: NTP-SZKOLL-18-0012: 3 000 000 Ft. (2) Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának 2019. évi kulturális pályázata a történelmi halastó visszaállítására: 2 000 000 Ft. (3) A Magyar Francia Ifjúsági Alapítvány (MFIA) 2019. évi támogatása francia anyanyelvi lektor fogadására Franciaországból: 800 000 Ft. (4) Az Olasz Külügyminisztérium pályázata a collegiumi olasztanítás támogatására: 800 000 Ft. (5-6) Az Osztrák Kulturális Forum pályázatai – Quelle und Deutung és a bizantinológiai előadás- és szemináriumsorozatok: 650 000 Ft. (7–9) VIII. Eötvös Természettudományi Tábor NKA: 500 000 Ft.; Richter Gedeon Nyrt.: 300 000 Ft.; Morgan Stanley: 100 000 Ft. (10) Eötvös Loránd-emlékévé pályázat: 4 700 000 Ft. (11) Magyar Bizantinológiai Társaság NEA-KK-18-SZ-0147 EC könyvkiadás: 500 000 Ft. *Folytatólagos pályázatok:* (12) Társadalmi kontextus a szövegkritika tükrében: Bizáncon innen és túl NKFIH NN 124539 (témavezető: Horváth László): 47 154 000 Ft. (13) Egedi-Kovács Emese Bolyai ösztöndíj: Az Iviron N°. 463-as jelzetű, kétnyelvű (ógörög–ófrancia) bizánci kódex kritikai kiadása 4 482 000 Ft. (14) Tóthné Mihálykó Ágnes: Hogyan imádkozott a korai egyház? A legkorábbi keresztény imák papiruszon: NKFIH PD 128355: 15 807 000 Ft. *Megkezdett pályázatok:* (15) NEA-KK-19-Ö-M-0157 Eötvös Collegiumért Alapítvány: 700.000.-Ft. (16) MBT NEA-KK-19-Ö-M-0216 EC konferenciákra: 140 000 Ft.

III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS, KULTURÁLIS ÉS „UTÁNPÓTLÁS” RENDEZVÉNYEK

Összesen 36 jelentős rendezvény (előadás, műhelykonferencia, utánpótlás-tábor, nagy hallgatói és szakterületi konferencia, kiemelkedő jelentőségű nagy nemzetközi konferencia).

(1) Tehetség-tábor VII. „Hannibal ante portas – Hannibal azelőtt portas volt” (Egyetemi utánpótlás toborzása az Eötvös Collegiumban): 2019. január 21-26. (2) „Repülő iskola” matematikai tehetséggondozás gimnazistáknak (február 4-től folyamatos) (3) Megújuló latintanítás: 2019. március 1-2. (4) XX. Eötvös Konferencia, 2019. április 12–13. (5) A Cathedra Magistrorum konferenciája: 2019. március 4-6. (6) Konferencia Clio műhelyében V. – Az EC Történész műhely konferenciája, március 8–9. (7) Az Eötvös Collegium nemzeti összetartozást erősítő ünnepi és szakmai programsorozata – Nyugat Magyarország (Burgenland): 2019. március 13-17. (9) Lázár Ervin Emlékülés, 2019. április 11. (10) Byzanz und das Abendland / Byzance et l’Occident. Inter-Colloquia. Nemzetközi konferencia: 2019. május 6-9. (11) VII. Juvenália, a Magyar műhely konferenciája, 2019. május 10. (12) Emlékhelyek Napja – „A Bárány Eötvös Collegium Hivatástörténete” – tárlatvezetés.: 2019. május 11. (13) III. Szláv filológiai és kultúratudományi konferencia, 2019. május 30. (14) Sauvageot-nap. Magyar-Francia Ifjúsági Alapítvány évadzárója: 2019. június 15. (15) 23. ELTE Kárpát-medencei Magyar Nyári Egyetem. Humántudományi szekció. V. Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia: 2019. július 10–13. (16) VII. Eötvös Természettudományos Tábor: 2019. július 22–28. (17) Eötvös Collegium – felvételi: 2019.

augusztus 21-23. (18) A könyvtáraknak is megvan a maguk sorsa... – A Mendöl-műhely földrajzi könyvgyűjteményekkel foglalkozó workshopja, 2019. szeptember 6. (19) Eötvösnap, collegiumi tanévnyitó és éwertékelő, halastóavatás, nemzetközi rendezvény, 2019. szeptember 9. (20) Kutatók Éjszakája 2019. szeptember 27. (21) SZITU – Színháztudományi Konferencia: 2019. november 15-16. (22) Orientalisztika műhely Jubileumi Konferencia, 2019. november 23. (23) Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident. Bizánc és a Nyugat VII. – nagy nemzetközi konferencia, november 25–29. (24) Black Friday – az Angol-amerikai műhely konferenciája: 2019. november 30. (25) Domborműavatás a Kilencek költőcsoport emlékére, 2019. november 25. (26) De rerum natura – de Naturae rebus II. – a Biológia-kémia műhely konferenciája: 2019. december 6. (27-30) MÁSz szakestek: Kázmér Miklós, Archeoszeizmológia (március 19.); Fedinec Csilla, Nemzetpolitika és emlékezetpolitika a független Ukrajnában (április 2.); Kubinyi Enikő, Hogyan öregszenek a kutyák és az emberek (május 14.); Timár Gábor, barangoljunk a XIX. század térképein (november 12. (31-36) „Szabadon szolgál a szellem”, az EC Baráti Körének előadássorozata: Borhy László, Római kori díszpáncélok Brigetióból (február 27.); Szentmártoni Szabó Géza: Szerelem és vitézi idill Balassi Bálint poézisában (április 10.); Kiss Jenő, A magyar nyelvről – másképpen (május 8.); Gergely András, Kiss Gy. Csaba, Salamon Konrád, Szijártó István, Értelmiség – rendszerváltás – Eötvös Collegium (szeptember 18.); Szörényi László, A Gellérthegyről neolatin szemmel (október 9.); Szövényi Zsolt, Felsőoktatás és a rendszer változása (december 4.).

IV. SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEK: ÖSZTÖNDÍJAK, KIADVÁNYOK

A hallgatói eredmények értékeléséhez fontos szempont, hogy a Collegium döntő többségben érettségi után, valóban „kezdő” elsőéves hallgatókat vesz fel, nem a felsőévesek – a már tanulmányi / tudományos szempontból bizonyított hallgatók – közül toborozza tagjait.

Nemzeti felsőoktatási ösztöndíjasok: 2019/2020: 27 fő

Kiválósági ösztöndíjak: 2018/2019-ben: 26 fő. 2019/2020-ban 23 fő. Összesen 49 fő.

Kiadványok (összesen 19):

17 kötet: ebből az EC Byzantium [oktatási-kutatási] Központ sorozatában [Antiquitas – Byzantium – Renascentia, ISSN: 2064-2369 = ABR] 3 tanulmánykötet [több mint 30 tanulmány]. 2 közéleti kiadvány: ECCE collegiumi évkönyv és Felvételi KisOkos 2019. A kötetek megvalósítását jelentő szakkollégiumi (oktatói és hallgatói) kutatómunka a tehetséggondozás meghatározó eleme. A kiadványok a honlapról letölthetőek (<https://eotvos.elte.hu/kiadvanyok> és <http://byzantium.eotvos.elte.hu/kiadvanyok/on-line/>), azokat sok esetben rangos külföldi könyvtárak kérik be.

– ABR XXXVIII: Erika Juhász (Hrsg.): *Byzanz und das Abendland VI. Studia Byzantino-Occidentalia*. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-24-5. 270 p. – ABR XXXIX: Balázs Sára (Hrsg.): *Quelle und Deutung V. Beiträge der Tagung Quelle und Deutung V am 19. April 2018. (EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit, Bd. I.V.)*. ELTE EJC, Budapest, 2019. HU ISSN: 2064-969X. ISBN: 978-615-5897-28-3. 227 p. – ABR XL: Emese Egedi-Kovács (éd.): *Byzance et l'Occident V. Ianua Europae*. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-29-0. 230 p. – *An Elite Teacher Training Institute. The History of Eötvös József Collegium 1895–1950*. Imre Garai. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5371-58-5. 433 p. – *Concentio. A Collegium Hungaricum Societatis Europaeae Studiosorum Philologiae Classicae XIII*.

országos konferenciáján elhangzott előadások. II. kötet. Piliscsaba, 2019. május 31. Szerkesztette: Juhász Daniella és Kerti Anna Emese. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-26-9. 161 p. – *Conciliatio. A Collegium Hungaricum Societatis Europaeae Studiosorum Philologiae Classicae XIII. országos konferenciáján elhangzott előadások. I. kötet. Piliscsaba, 2019. május 31.* Szerkesztette: Juhász Daniella és Kerti Anna Emese. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-25-2. 159 p. – *Ingenia Hungarica V. Tanulmányok az V. Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia előadásaiból.* Főszerkesztő: Horváth László. Szerkesztette: Boda Attila. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISSN: 2416-0911. 323 p. – *Kontextualizáció és metapragmatikai tudatosság.* Szerkesztette: Laczkó Krisztina és Tátrai Szilárd. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-21-4. 357 p. – „Közel, s Távol” VIII. Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásaiból 2017. Szerkesztette: Doma Petra és Takó Ferenc. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-01-6. 234 p. – „Közel, s Távol” IX. Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásaiból 2018. Szerkesztette: Doma Petra és Takó Ferenc. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-19-1. 295 p. – *Les Nouvelles Muses. 1633. Recueil collectif de l'école malherbienne.* Szerkesztette: Kalmár Anikó. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-16-0. 316 p. – *Opuscula historica III. Tanulmányok a Történelem műhelyből.* Szerkesztette: Rudolf Veronika és Veres Kristóf György. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-20-7. 241 p. – *Promenades poétiques.* Sous la direction de Nils Renard. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-17-7. 124 p. – *SZITU kötet 2018.* Szerkesztette: Doma Petra. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-27-6. 202 p. – *The Black Friday Proceedings. Conference Papers by Members of the Anglo-American Studies Workshop of Eötvös József Collegium.* (Ed.): Boldizsár Fejérvári. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-23-8. 159 p. – *Zeichen setzen I. Aus einer Werkstatt mit Freiräumen.* Herausgegeben von Márta Kukri und Balázs Sára. ELTE EJC, Budapest, 2019. HU ISSN: 2560-2225. ISBN: 978-615-5897-18-4. 226 p. – *Adsumus XVII. Tanulmányok a XIX. Eötvös Konferencia előadásaiból.* Szerkesztette: Garai Luca, Szabó Csanád és Farkas Flóra. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-22-1. 301 p. – *ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő VII. szám (2016/2017).* Szerkesztette: Horváth László és Kocsis Teréz. ELTE EJC, Budapest, 2019. ISSN: 2064-0870. 558 p. – *Felvételi KisOkos 2019.* Szerkesztette: Horicsányi Attila. ELTE EJC, Budapest, 2019. 12 p.

V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, „NEMZETKÖZIESÍTÉS”

A Collegium külföldi kapcsolatrendszerének két meghatározó területe van. A Kárpát-medencei (nem kizárólag magyar–magyar) tehetséggondozó és szakkollégiumi hálózat (1) és a nagy nemzetközi oktatási-kutatási együttműködések (2).

(1) A Kárpát-medencei tehetséggondozó és szakkollégiumi hálózatot tíz éve építjük (tanulmányutak, kiskonferenciák és keretegyezmények) és a mára már tizenhat hivatalosan együttműködő szervezettel (EMTE Kiss Elemér Szakkollégium, EMTE Bölöni Farkas Szakkollégium, BBTE Farkas Gyula Szakkollégium, VMFK [Újvidéki Egyetem], Apáczai Diákotthon [Újvidék], Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Kölcsey Ferenc Szakkollégium [Beregszász], Ungvári Nemzeti Egyetem, Történelem Tanszék, TéKa doktorandusz egyesület [Szlovákia], Selye János Egyetem [Révkomárom], Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Maribori Egyetem Magyar Tanszék, Kolégium Antona Neuwirtha [Pozsonyivánka], Lendvai Gimnázium, a szlovéniai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Zágrábi Egyetem Hungarológiai Tanszék, J. J. Strossmayer Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Eszék) 2016-ban megrendeztük a harmadik Kárpát-medencei

szakkollégiumi konferenciát (Eötvös Collegium). A konferenciák anyagából könyvsorozat (*Ingenia Hungarica* ISSN: 2416-0911) indult. Fenti együttműködések is biztosítják, hogy az EC az ELTE Kárpát-medencei nyári egyetemének (hat egyetemi kar mellett hetedik ELTE egységként) állandó résztvevője, és a Humántudományi szekció eredményes megvalósítója. 2019-ban az ELTE Márton Áron Szakkollégiummal közösen szervezte meg immár harmadszor az VI. Kárpát-medencei szakkollégiumi konferenciát. 28 határon túli hallgató vett részt az EC és a MÁSz közös programjában.

(2) A nagy nemzetközi oktatási-kutatási együttműködések elsősorban az EC Byzantium Központ és a kapcsolódó szakmai műhelyek valamint a Cathedra Magistrorum szervezik és bonyolítják le. (A Byzantium Központ honlapja: <http://byzantium.eotvos.elte.hu/>. A nyelvi háttér az EC (négy éve bevezetett majd 2018-ban ógörög nyelvvél bővített) ún. A.L.F.O.N.S.Ó. programja jelenti (http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/alfonso_nyelvi_program.pdf), amely a collegisták számára – a magyar felsőoktatásban kivételes lehetőségként – második és harmadik idegen nyelv kötelező tanulását írja elő. A nyelvoktatásban a Byzantium Központ és a nyelvi műhelyek oktató-kutatói vesznek részt. Mindazonáltal az együttműködések és a rendezvények kiindulópontját az egyéni és csoportos kutatói eredmények (és pályázatok) jelentik. Hivatalos keretegyezmények: École Normale Supérieure, Paris (Erasmus szerződés is: 2014–2020 között); EHESS Paris (bizantinológiai képzés, MA diploma); Université Paris 3 – Sorbonne nouvelle CERAM Kutatócsoport; L’Université Rennes 2 CELLAM EA 3206 Kutatócsoport, Fribourgi Egyetem (Svájc, hallgatói csereszerződés is). Bolognai Egyetem és Collegio Superiore Bologna (Erasmus szerződés is: 2014–2020 között); Collegio Superiore de Pisa; Österreichische Akademie der Wissenschaften: Abteilung Schrift- und Buchwesen Institut für Mittelalterforschung. Ión Egyetem (Korfu) és Peloponnésosi Egyetem (Kalamata); Thesszaloniki Egyetem; Szerb Tudományos Akadémia, Bizantinológiai Intézet; Beloit College (USA Wisconsin); University College London (és Institute of Classical Studies).

A szemináriumsorozatokon, nemzetközi konferenciákon és a közös kutatómunkában részt vevő külföldi vendégelőadók száma 2019-ben 40 fő fölött volt. A külföldi intézmények lektorokat is delegálnak a Collegiumba (görög, olasz, francia, osztrák). A Collegium nemzetközi szakmai „beágyazottsága” közvetlen hatással van a tehetséggondozásban elért eredményekre. A collegisták a kultúrintézetek támogatásával (is) külföldi ösztöndíjakat nyernek el, a szemináriumokon és a konferenciákon bekapcsolódnak a nemzetközi kutatásokba.

A szakmai színvonal biztosítására a 2019. évi költségvetés és az RKK szakkollégiumi pályázat (szakvezetői és megbízási bérek, kurzusdíjak, szállás- és nyomdaköltség) megalapozott és az alaptevékenységnek megfelelő fedezetet biztosított.

Budapest, 2019. december 20.

Horváth László
igazgató